

AZ
ESKÜ
NYOMÁBAN

Nagy J. Pál

Az eskü nyomában

Nagy J. Pál

2019

Underground Kiadó Kft.

www.undergroundkiado.hu

Minden jog fenntartva!

Lektorálta: Dr. Horváth Erika

Borítót készítette: Máté Tibor

Szerzői kiadás

Előszó

Ez a könyv egy vidéki úgynevezett „körzeti orvos” emlékére íródott. Egy orvos, akinek élete a faluhoz, a tanyasi emberek sorsához kötődött. Egy orvos, aki nem törődött az elanyagiasodott világgal, csupán azzal törődött, hogy a rábízott betegeket minden körülmények között az orvosi esküjéhez híven, a legjobb tudása szerint, hivatástudattal, ellássa. Élete nagy részét ezen emberek között töltötte, gyógyította, szükség esetén vigasztalta vagy segítette az elesett, rábízott, pácienseit. Főhősünk életét, tevékenységét, így természetesen nem is lehetne másként bemutatni, mint a betegein keresztül.

A paraszti élet sokszínű, nehéz, de ugyanakkor szép, szerteágazó tudást igénylő munkáját végzi a könyv másik főszereplője, párjával együtt, akinek az egészsége megromlik.

A két főszereplő szorosabb kapcsolata innen indul. Már úgy tűnik, hogy minden rendbe jön, de ekkor szól közbe a sors.

A társadami átalakulás az egészségügyben, úgy, mint az éltünk minden szegmensében, alapos változásokat hozott.

Ezen változások közepette derül ki, hogy valaki milyen bizonyítványra érdemes, függetlenül attól, hogy az általános ellátás folyamatos hanyatlását éljük meg. Egy orvos és a beteg kapcsolata mindenkor egy bensőséges kapcsolat kell, hogy legyen. Ekkor derül ki igazából, hogy emberségből, hivatástudatból ki milyen érdemjegyre (megbecsülésre) érdemes.

Egy gondolat a nyelvhasználatról: Hazánkban több tájszólást beszélő nép él. A zárt „e” és ő-ző nyelvjárást talán a lakosság háromnegyede érti és használja is. Itt is előtérbe került, mivel, a szereplők által használt nyelven íródott Annál is inkább fontosnak tatom, mert szeretném megőrizni a jövő nemzedéke számára ezt a sok ember által még használt szép és gazdag nyelvjárást.

Süvítő szél füttyülve dalokat játszik végig a rónaságon. Itt-ott dúsabb facsoport szakítja meg az üvöltő rohanását, hogy túlérve az akadályon megújult erővel folytassa végtelen futását.

A facsoportok mélyén egy-egy tanya csendben meghúzódva éli mindennapi tanyasi életét. Messze mindentől, mindenkitől, szinte zavartalan a hétköznapi sora. A falu is közel egy órányi kerékpározásra van, ahol a tanyasi ember nagyjából be tudja szerezni a tanyáján hiányzó, de az életükhöz elengedhetetlenül szükséges dolgokat. A tanyához szinte egyetlen földút vezet a homok rengetegen keresztül. Itt a kerékpározás sem olyan egyszerű! Vastag kerekű, erős vázú kerékpár az, ami itt ezt az utat valahogyan le tudja küzdeni, persze ezek hajtásához hasonlóan izmos, erős test dukál. A falun keresztül már kövesút vezet a huszonöt-harminc kilométerre lévő városhoz. Ezen az úton már napi kétszer buszjárat is közlekedik, amely biztosítja a városban dolgozók és a városba járó bevásárlók utaztatását.

Ezen járt dolgozni minden ősztől tavaszig a városba a tanyasi lakosság egy része is. Kerékpárjukat valamelyik ismerősnél a faluban hagyva busszal mentek és jöttek vissza, hogy a még hátralévő utat gyorsabban meg tudják tenni.

Itt a Zsiga tanyán élt Zsigmond bácsi és Nelli néni, most már kettesben, mert a két gyermek már évekkorábban a fővárosban, tanulmányaik színhelyén folytatta családi életét.

A tanyákat általában az ott lakó vezeték- vagy keresztnéve alapján különböztették meg, így kapta ez a tanya is a Zsiga nevet.

A csípős őszi szél ellenére a gazda az udvaron serénykedik, éppen a téli tüzelőnek valót aprítja. A nagy munkát megelőzően alaposan kiélezte fakesztetű fűrészt, majd egy furcsa négy lábú köszörűre telepedve, mintha kerékpározná, tekerte a vályúszerű mélyedésbe rögzített köszörűkövet. Baltája, mint a csillagszóró, fényes szikrákat szórt, amint a forgó kőhöz igazítva élezni kezdte. Lassan megfelelőnek érezte a kisbalta, majd egy jóval nagyobb fejsze élet és nekiláthatott a konkrét feladatnak.

A hátsóudvaron a lovaskocsiról leborított, kiszáradt gyümölcsfák és a tanya környékéről téli tüzelőnek megérett, kivágott akácfák várták, hogy méretre vágva, védett helyen szépen összerakva, a farkasordító hidegben meleget biztosítsanak a megfáradt tanya lakóinak.

Zsiga gazda magas, szikár termete kissé meggörbülve hajol a fűrészbak fölé, amely a darabolásra szánt farönköt elcsúszás ellen jól rögzíti. Így a fűrész szép, egyenletes toló-húzó mozgásával egyre nagyobb kupac keletkezik a bak lábainál.

Ügyesen elkészítette már évekkorábban ezt a segédeszközt, a fabakot. Száraz, egyforma vastagságú akáctörzseket válogatott ki erre a célra, melyeket ügyesen félbe hasított. Ezt követően méretre vágta, majd a hasított részt kézi gyalukéssel szép simára dolgozta. Ezután az összeillesztések helyét kifaragta, majd az összekötő tengely furatát és magát a tengelyt dolgozta ki és illesztette össze. A tengely külső részén a hosszában meghagyott végeibe szorító csapokat faragott, amelyek véglegesen és biztonságosan rögzítették össze a lábakat. Ezután már csak a bak alsó negyedére kellett az összekötőket rögzíteni, amely az összekötésen kívül a fűrészelő lábának adott helyet. Így biztosította, hogy a bak előre-hátra ne tudjon elmozdulni.

Amint gyarapodtak a méretre vágott tűzifák, egyre feljebb tolt a fekete, kissé zsiros, munkában használt kalapját. Lassan lekerült a szél ellen felvett őszi kabát is. Így igazolta az általa sokszor hangoztatott kijelentést, miszerint „legalább háromszó ad melegöt a fa, előszó a fölfűrészöléső, majd a hasogatáső, végő pedig, a kályhába.”

A többi műveletet, mint a fa kiszedése, behordása már sohasem számolta, mert szerinte az hozzátartozik a gyümölcsös, a hús árnyékot biztosító, házat védő fasor megújításához.

Eközben Nelli néni sem unatkozik bent a tanyában. Korábban szinte naponkénti rendszerességgel végezte a főzés, sütés, mosás és a kinti nem könnyű munkáját. Főzni természetesen naponta kellett, de a nagyobb munkákat megszokott napokon végezte. Így hétfő a nagymosásé, a kenyér sütése péntekre volt időzítve, a kemencében kalácssütés pedig szombatra lett beosztva. A fent maradó napokon pedig a szokásos benti feladatok mellett a konyhakert adott elfoglaltságot. A konyhakert, amely biztosította bőségesen a saját konyhára, de a gyerekek részére is a szükséges kiegészítőket. A petrezselyem még javában zöldellt kint a kertben - ezt csak a fagyos idő beállta előtt helyezték téli helyére -, de a sárgarépa a fagytól féltő, szorgos kezeknek köszönhetően már a pincében, homokban várta a konyhai felhasználást. De itt termelt a paprika, uborka, paradicsom és még több káposztaféle is. Ezek egy része már másodvetésként került a földbe, mert a gyorsan növekvő és a hűvösebb időt is kiálló növények, mint a retekfélék már az ő vetésidőjükhöz beérették. Így munka itt is akadt bőven mindkettőjük részére.

Ma már, így a nyolcvanas években is, a korábban villamosított tanyákon egyre több háztartási gép könnyíti meg mind a gazda, mint a gazdaasszony munkáját.

A nagy kenyérsütő teknő kikerült a kamrába, helyette a faluból hetente kétszer vásároltak friss

kenyeret. De a mosóteknő is nyugállományba került. Kerek tárcsás mosógép pörgette, zörgette süvöltve a mosnivalót, az aprócska centrifuga pedig a ruhák kicsavarásától mentette meg a mosást végzőt. Így hát nem görnyedt már naphosszat a mosóteknő felett, nem forralta a fehér ruhákat naphosszat, hogy szépek, és mint a gyolcs, fehérek legyenek. Nem is beszélve a kiöblögetett ruhák keserves víztelenítéséről, a kicsavarásról.

Lassan delelőre tért az idő, amikor a nyitott teraszon megjelent a háziasszony. Apró sötét mintás otthonka védte a jól megtermett asszonyi testet, melyet vállra vetve egy kötött nagykendő egészítet ki. A hosszú ősz haját sötét kendővel fedve, megállt a terasz közepén és már onnan dorgálni kezdte a fűrészelő férfit.

- Hé, apjuk! Mit csinász té? Így nekivetkőzté! Ebbe a csípős szélbe azonna mögfázó! Most mingyá gyere be, amúgy is készen vár az ebéd!

- Jó van, no! - nyugtatta feleségét - addig, amíg fűrészlök biztosan nem fázok mög!

- Nem-é! Hiszén izzatt a homlokod! Ez a hideg szél, öleg ha mögcsap, és mánis kész a prüszkölés, köhögés, nem is beszéve a lassan átizzatt fölső ruházatodról.

- Na, itt vagyok anyjuk! - közeledett békülékeny hangon a férfi - akkó mönnyünk ebédöni, majd folytatom utána.

- Majd csinálod máskó, amikó nem lösz ilyen marcangoló szél! - kezdte az ebéd utánra szóló várható utasítást az asszony.

Bent a konyhában kellemesen langy idő fogadta a kintről érkezőt.

- Hát itt tényleg jobb idő va - jelentette ki a gazda és a még duruzsoló sparheltre mutatott.

- Hát még jó! Hideg sparhelton nem fő mög az ebéd - próbált meg most az asszony viccelődni - de valahogy ez a meleg is jóesik má.

- Ezé nem a gázon főzté! - nyugtázta Zsiga gazda, még a mosdóba menet közben.

A mosdó a konyhának és ebédlőnek egyaránt használt helyiségből közvetlenül nyílt. A gazda letette még a kint használt kabátot, majd hirtelen megrázkódott, szinte libabőrös lett minden porcikája. Az ördög vigye, mi ez? - mormolta csak úgy magában, majd szokásától eltérően most a melegvizes csapot nyitotta ki. Á ez köll a testömnek, de mé futkos rajtam a hideg mikó nincs is olyan hideg?- Törte a fejét és jólesően mosogatta a kezait.

De jó hogy mögcsinátattuk a hidrofort! Nem köll má a kútra jární egyikünknek sé, a szivattyú evégzi helyettünk, ráadásu így má a bojlerbü akkó gyün a melegvíz, amikó akarjuk! - gondolkodott el kézmosás közben. Igaz, a Nelli előszö a tanya körü végzendő munkákhoz szükségös gépeket, fűrészt meg ilyeneket akarta beszörözni, de mégis bélátta, hogy ez is nagyon fontos, me így a nagy és talá a legnehezőbb munkát igénylő asszonyi dógokba nyút nagy segítségöt. Én mög amúgy is nagyon idegenködök a süvítő fűrésztű, mög minden hasolló gyorsan pörögő gépektű.

Közben a gazdaasszony, mint szokás volt, nekiállt és mindkettőjük részére kiszedte a levest.

- Igyeközz má apjuk! - hangzott a sürgető szó a konyhából - addig köll önni a leveskét, míg az jó forró. Ez a finom húsleves majd mindön porcikádat jó főmelegíti.

- Csak egy kicsit egondókottam közbe! - jött a válasz.

- Most az ebéd a fontos, de később is ráérsz törni a fejed, me valami bénti munkát köll magadnak keresni - így az asszony. Választ nem várt, talán nem is akart kifogásokat hallgatni, ezért amint a párja asztalhoz ért, imára kulcsolta kezét és elkezdte mondani a szokásos asztali áldást.

Valóban jóleső érzéssel fogott neki az ebédnek a gazda. Szinte érezte, hogy átjárja a finom meleg húsleves a teljes testét, amelyet most szépen lassan kortyolgatva kanalazgatott.

Talán már a felesége előző kijelentésén gondolkodott, hogy mit is kezdjen bent, amikor neki az eddig méretre fűrészelt fát kellene hasogatni, majd védett helyre behordani, hogy most már semmiképpen se ázzon el. Á, úgy is mögérte, hogy nem hagyhatom fébe a munkát! Majd valahogya rábeszélöm - nyugtázta magában.

A délutáni nap szépen, szinte csalogatóan besütött a teraszra, ahol az ebédutáni rendrakást, mosogatást követően egy kis sziesztára, egyúttal az ebédet követő napi feladatok megbeszélésére szoktak sort keríteni.

A gazda most nem várta meg párját, hogy együtt menjenek ki, felöltötte a délelőtti kabátját és lassú, nyugodt léptekkel kiballagott, hogy egyedül egy kicsit elgondolkozzon, meg amúgy is valahogyan furán is érezte magát, amelyet nem akart a párjával megosztani. Hiszen ismerte már jól, hogy akkor a féltő gondoskodása miatt nem engedné folytatni a megkezdett munkát.

Kissé meggörnyedt teste előre dőlve támaszkodott a terasz alacsony fa korlátjára, míg szeme az udvart, majd a távoli földeket kémlelte. Gondolataiban ezernyi szálon futottak az elmúlt napok - évek szorgos eseményei. Hirtelenjében a családja jutott eszébe. Főnevetük őket, tanítottuk mindaddig, amíg úri kedvük és tehetségük kívánta, és nekünk vajon mi jut, ha léösünk a lábunkrú? Mind a ketten messze tőlünk telepődtek lé, új családot alapítva, így nekik má mi csak másodlagos szerepöt, talá gondokat jelenthetükk. Persze kivétel a még jelen, amikó tuggyák, hogy részükre is nőnek a baromfik, és az ólba hízogat a finom hazai husika is.

Nyáron, pedig egyszer-kétszer amikó hazagyünnnek a sok szép és ízes friss gyümölcs emléközteti őket a hazai, pótóhatatla ízekre.

Furcsa érzések kerítették hatalmukba a még erős, de kissé fáradtnak tűnő férfit. Egyre többször fordultak gondolatai ilyen baljós jövőt sejtő sorsuk felé. Bár minden igyekezetével azon volt, hogy ezeket elkergesse, hiszen rendes, gondos, családszerető gyermekeket neveltek.

Gondolataiba merülve csak akkor vette észre párját, hogy ő is kijött a teraszra, amikor már mögötte megszólalt.

- Mit néző olyan erőse? Ne is gondojj arra, hogy most kimész folytatni a favágást - így a gazdaasszony.

- Hát pedig láthatod ott az ég ajján milyen fölhők gyűnek! Ha főhossa ide a szél, akkó elázhat a fűrészelt fa, úgy pedig nem rakhattyuk be, me soha nem száranna ki.

- Ha elázik, hát elázik! Majd mögszárad valamikó. Lössz még az idén szöbb idő is. Amúgy is kicsit sápadtabb vagy a mögszokottná.

- Ugyan haggyá az ilyesmive! Sémmi bajom, ne fessd az ördögöt a falra, me mögjelenik! Nem hiányzik egyikünknek sé a betegség. Amúgy se érzöm, hogy valami bajom lönne!

- No, nézd csak annyuk, ki kereközik a bekötőn! - váltott hirtelen témát a gazda.

- Csak nem a doktor úr! - mondta az asszony, miközben egy lépésnyit előrébb állt, hogy jobban szemügyre vehesse.

- Ez bizony az lössz! - helyeselte most a férj.

- Jó napot Nelli néni, jó napot Zsiga bátyám! - köszönt a közben kerékpárjáról leszállni készülő váratlan vendég.

- Jó napot Doktor úr! - köszöntötték szinte egyszerre.

- Mi járatba itt a tanyán Doktor úr? - kérdezte a ház asszonya, majd megjegyezte - Csak nem beteg valaki itt a tanyákon?

- Nem, szerencsére még nem! - válaszolta megnyugtatóként az érkező.

Közben már letámasztotta a kerékpárját a terasz előtti fához és kezét nyújtott a gazdának.

- A szokásos látogatói körutamat végzem. A szomszédban lakó házaspárnál voltam. Tudják úgylis, hogy Pista bácsiék nem a legjobb egészségnek örvendenek és még a rosszabb idő beállta előtt megnéztem őket és kihoztam a gyógyszereiket, meg egyúttal néhány jó tanáccsal is elláttam őket erre a változó időre való tekintettel.

És ha már itt vagyok, gondoltam benézek magukhoz is, remélem nem zavarom nagyon meg magukat a munkájukban?

- Ugyan má, mit nem mond Doktor úr! - védekezett Nelli asszony - éppen az ebédutáni sziesztánkat töccsük. Eközben befelé invitálta és már érlelődött benne a gondolat, hogy ki kellene használni az alkalmat a férje megvizsgálására, mivel eléggé gyanús a közérzete.

- De ha má itt van a Doktor úr, mögkérhetném, hogy nézze mög az uramat, me valami biztosan kerügeti, kicsit kókattnak, lévertnek tűnik, tán sápattabb is a mögszokottná.

- Haggyá má ezze a betegség mániádda asszony! - dörrentett feleségére Zsiga gazda. Inkább mönny, hozzá éggy pohárra abbú a jófajta vörös nedúbú, a Doktor úrnak!

- Nem! Nem nagyon szabadna, hiszen még várnak a rendelőben is! - próbálta meg elhárítani a kedveskedést az orvos.

- Ennyi csak az egészségünket segíti! - biztatta most az orvost a gazda - Hiszön magátú hallottam, hogy egy-egy pohár vörösbor csak jó hatássa löhet!

- Ez tényleg igaz! - hagyta jóvá az egészség öre - De tényleg csak egy pohárral fogyaszthatok, mert teljesen józan szeretnék maradni.

- Mire bekerekez a faluba még több pohár ital is etünne! - jegyezte meg Zsiga gazda.

- No, de előbb halljuk mi is a gond az egészséggel? - tért vissza az orvos Nelli néni előző kijelentésére.

- Kicsit talá mögfújt a szél, de semmi bajom! - védekezett most a házi úr. - Úgy is tuggya, hogyha bajom lönné, szónék. Ha beteg lönnék, akkó majd gyüvök. De most inkább kóstojja mög ezt a tavalyi jó fajta nedűt - így igyekezett elterelni a doktor figyelmét, mivel ekkorra már háziasszony oda

készítette az italt.

- Azért nem szabadul meg tőlem ilyen könnyen! - jelentette ki a beszélgető társ - Legalább a torkát mutassa meg!

- Na, jó eze má ne mújjon! - adta be a derekát a gazda és mindjárt alaposan ki is nyitotta a száját.

- Igen-igen, eléggé kipirosodott a toroka! - állapította meg az eredményt a doktor. - Remélem, sok teával, vitaminokkal, na és pihenéssel meg fog gyógyulni.

- Akkó kezgyük ezze a gyógyszerre! - emelte meg a poharát a házi úr és koccintásra kínálta poharát.

- Egészségükre! - fogadta a vendég a kínálást.

- Ez valóban gyógyszer! - dicsérte az italt a doktor - De Zsigmond bátyám azért tudja, naponta egy-két pohár az egészség, a többi viszont káros lehet - tette még hozzá annak ellenére, hogy jól ismerte a családot és tudta, hogy egyáltalán nem italos a gazda. Majd az asszony felé fordult.

- Nelli néni magával minden rendben van? Hogy áll a vérnyomása, nincs semmi panasza?

- Mindön röndbe va, még gyógyszeröm is va, doktor úr! Csak az uramat féltöttem, hogy kicsit möghút ebbe a buta szélbe.

- Igen, egy kicsit be is gyulladt a toroka, de elég erős, és az előbb elmondottakkal együtt reméljük, hamar rendbe is jön.

- Akkó jó! - nyugodott meg a gazdaasszony.

- Én meg el is köszönnék, mert biztosan vár még valaki odahaza is. Köszönöm a vendéglátást!

- Ugyan doktor úr, mi köszönnyük, hogy nem kerüte el a házunkat és möglátogatott bennünket is!

- Aztán azért ha bármi gondjuk lenne, nyugodtan keressenek, vagy hívjanak, de akkor is, ha nem javulna a Zsigmond bátyám toroka - ezzel fogta a kerékpárját és elindult a dűllőúton kifelé.

- Micsoda tiszta jó levegő van itt a fás liget mellett! - gondolta kifelé menet. Ezek a fák micsoda csodálatos színekavalkádot képeznek, amint az átszűrődő napsugár aranyló fényével olyan különleges, szinte varázslatossá teszi az egész környezetet. Talán ezekért is nehéz innen a tanyáról kimozdítani az itt született embereket. Talán igazuk is lehet! - Gondolkodott el miközben erősen nyomta a pedált.